

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ,
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 02 » вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

для студентів

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

Освітня програма: 035.01.01 Українська мова і література

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

2022-2023 н.р.

Розробник:

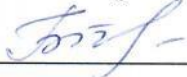
Тетяна Тверітінова, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Викладач:

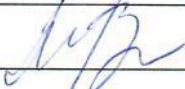
Тетяна Тверітінова, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол № 1 від 01 лютого 2023 р.

Завідувач кафедри (Галина Бітківська)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Українська мова і література» _____ 2023 р.

Гарант освітньої програми (Михайло Вінтонів)

Робочу програму перевірено 02 лютого 2023 р.

Заступник декана

з методичної та навчальної роботи (Світлана Горобець)

Пролонговано:

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), «_» __ 20__ р., протокол № _____

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), «_» __ 20__ р., протокол № _____

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), «_» __ 20__ р., протокол № _____

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), «_» __ 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/ годин	16/480	
Курс	I-IV	
Семестр	1-7	
Кількість змістових модулів	7	
Обсяг кредитів	16	
Обсяг годин, в тому числі:	480	
Аудиторні	224	
Модульний контроль	32	
Семестровий контроль	90	
Самостійна робота	134	
Форма семестрового контролю	Екзамен, залік	
Змістовий модуль «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури»		
Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів/ годин	2/60	2/60
Курс	III	III
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів	2	1
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	15	-
Самостійна робота	13	52
Форма семестрового контролю	-	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни є засвоєння студентами необхідної сукупності знань про зарубіжну літературу ХІХ століття доби реалізму.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- здійснення загального огляду розвитку літератур європейських країн і США;
- усвідомлення специфіки художніх творів в контексті літературного процесу ХІХ століття.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати :

- вивчені етапи всесвітнього літературного процесу;
- найважливіші відомості про творчі методи та літературні напрями (романтизм, реалізм, символізм, натуралізм, неоромантизм);
- місце і значення вивчених творів у доробку письменника та літературному процесі певного періоду;
- характерні особливості індивідуального стилю письменника.

Вміти :

- розрізняти літературні напрями;
- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- виявляти основні проблеми, порушені у творі, що вивчається;
- визначати жанрові особливості вивчених творів;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів;
- користуватися словниково-довідковою та науково-дослідницькою літературою.

Загальні компетентності:

ЗК-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК-2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК-3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК-5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-9	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК-10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-13	Здатність проведення досліджень на належному рівні.
Фахові компетентності спеціальності:	
ФК-1	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК-5	Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК-7	Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
ФК-8	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК-9	Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.
ФК-10	Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК-16	<i>Літературознавча компетентність передбачає:</i> знання про основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.
Програмні результати навчання:	
ПРН-2	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН-3	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
ПРН-4	Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
ПРН-5	Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
ПРН-6	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.
ПРН-7	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ПРН-8	Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови та літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН-11	Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.
ПРН-13	Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
ПРН-15	Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-16	Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН-19	Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.
ПРН-20	Володіти іноземною мовою для письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№ пор.	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна робота			
		Усього	Лекції	Семінари та п/з	Сам. роб.
V семестр					
Змістовий модуль № 1. Реалізм як художній напрям в літературах Франції та Німеччини					
Тема 1	Вступ. Література 2-ої пол. XIX ст.: загальна характеристика, літературні напрями, стилі. Загальна характеристика французького реалізму. Творчість Стендаля, О. де Бальзака, Г. Флобера. <i>Тема для самостійного вивчення:</i> Реалізм в живопису та музиці. Творчість П. Меріме.	10	2	6	2
Тема 2	Загальна характеристика німецького реалізму. Творчість Е. Меріке, Т. Шторма, В. Раабе, Т. Фонтане. <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Філософія А. Шопенгауера, Ф. Ніцше в контексті німецького літературного процесу	10	2	4	4
	Модульний контроль № 1	2			
	Разом за модулем № 1	22	4	10	6
Змістовий модуль № 2. Реалізм як художній напрям в літературах Англії, США, Польщі					
Тема 3	Загальна характеристика англійського реалізму, феномен вікторіанської доби. Творчість Ч.Діккенса, В.-М.Теккерея, Т.Гарді. „Дамська” версія англійського реалістичного роману. <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Творчість Е.Гаскелл, Джордж Еліот, Т. Гарді.	10	2	6	2
Тема 4	Загальна характеристика американського реалізму. Творчість Г. Бічер-Стоу, Твена, О. Генрі. <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Творчість Ф. Брет-Гарта.	8	2	4	2

Тема 5	Загальна характеристика польського реалізму. Творчість Е. Ожешко, Б. Пруса, Г. Сенкевича.	3	-	-	3
	Модульний контроль № 2	2			
	Разом за модулем № 2	23	4	10	7
	Семестровий контроль	15			
	Усього	60	8	20	13

Тематичний план для заочної форми навчання

№ пор.	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна робота			
		Усього	Лекції	Семінари та п/з	Сам. роб.
V семестр					
Змістовий модуль №1. Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США					
Тема 1	Вступ. Література 2-ої пол. XIX ст.: загальна характеристика, літературні напрями, стилі. Загальна характеристика французького реалізму. Творчість Стендаля, Бальзака, Г. Флобера. <i>Тема для самостійного вивчення: Реалізм в живопису та музиці. Творчість П. Меріме.</i>	14	2	2	10
Тема 2	Загальна характеристика німецького реалізму. Творчість Е. Меріке, Т. Шторма, В. Раабе, Т. Фонтане.	10	-	-	10
Тема 3	Загальна характеристика англійського реалізму. Творчість Ч.Діккенса, В.-М.Теккеря, Т.Гарді. „Дамська” версія англійського реалістичного Роману (творчість сестер Бронте). <i>Теми для самостійного вивчення: Творчість Е.Гаскелл, Т. Гарді.</i>	14	2	2	10
Тема 4	Загальна характеристика американського реалізму. Творчість Г. Бічер-Стоу, Твена, О. Генрі. Творчість Ф. Брет-Гарта.	10	-	-	10
Тема 5	Загальна характеристика польського реалізму. Творчість Б. Пруса, Е. Ожешко, Г. Сенкевича.	12	-		12
	Семестровий контроль	-			
	Разом	60	4	4	52
	Усього	60	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНИ

Лекція № 1. Вступ. Реалізм як літературний напрям у ХІХ ст. Французький реалізм (2 год.)

Вступ. Загальна характеристика реалізму як напрям мистецтва. Естетико-художня система літератури західноєвропейського реалізму. Естетичне, філософське, соціально-політичне підґрунтя реалізму. Індустріальна революція і урбанізація. Філософія О. Конта: смирення і претензії позитивістського розуму. Роль літературних критиків як посередників між письменниками та читацькою аудиторією. Реалізм як «слово-прапор» (Ж. Шанфльорі, Л.Е.Е. Дюранті). Основні ознаки, жанри, представники.

Загальна характеристика французького реалізму: естетичні маніфести, проблематика. Провідні жанри: соціально-психологічний, соціально-побутовий роман. Творчість *Стендаля* як теоретика і практика реалізму. Становлення естетичних поглядів і літературно-критична діяльність. Трактат «Расін і Шекспір» як естетичний маніфест французьких реалістів. Романістика письменника.

Творчість *О. де Бальзака*: періодизація, історія створення «Людської комедії». «Передмова» як теоретична програма письменника. Основні частини «Людської комедії» та твори, що входять до них. Проспект, каталог циклу творів. О. де Бальзак і Україна.

Творчість *Г. Флобера*: романістика, об'єктивний метод, особливості психологізму. «Пані Боварі» як новий тип реалістичного психологічного роману.

Творчість *П. Меріме*. Новелістика письменника: класифікація художні та стильові особливості проблематика система образів. Авторська позиція. Новації П. Меріме-новеліста.

Основні поняття теми: роман-дослідження, психологічний роман, роман виховання, психологічний портрет, самоаналіз, соціально-аналітичний тип реалізму, детермінізм, циклізація творів, епопея.

Література:

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література ХІХ століття: європейська реалістична проза 1830-1880 років. Київ: Знання України, 2006. 437 с.
2. Затонський Д.В. Минуле, сучасне, майбутнє: Про реалізм, традиції, новаторство. Київ: Дніпро, 1982. 370 с.
3. Затонський Д.В. Нове прочитання французького класика : літературний портрет Оноре де Бальзака. Київ: Веселка, 2004. 24 с.
4. Коваленко Р. Таємна ціна векселя Анастазі де Ресто («Гобсек» і «Батько Горіо» Бальзака) *Всесвітня література. та культура в навчальних закладах України*. 2000. № 3. С. 2-9.
5. Кучерук О.А. Основні принципи творчого методу Оноре де Бальзака в повісті «Гобсек». *Оноре де Бальзак: грані, інтерпретація, Україна*: зб. наук. праць Міжнародної наук.-практ. конференції, присвяченої 220-річчю з дня народження письменника (Бердичів, 15-16 трав. 2019 р.). Київ: Вид-во Людмила, 2019. С. 113-120.
6. Моруа А. Прометей, або Життя Оноре де Бальзака. Київ, 1984.
7. Ніколенко О.М. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої пол. ХІХ - поч. ХХ ст. Посібник. Київ: КГОВЦ «Полікультурний світ», 2005.

8. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Доба реалізму. Навчальний посібник для студентів. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.
9. Тверітінова Т.І. Г. Флобер и Г. де Мопассан: лекарство от боваризма. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: лінгвістика і літературознавство: міжвуз. зб. наук.ст.* Гол.ред. В.А. Зарва. Бердянськ: БДПУ, 2013. Вип. XXVII. Ч. 3. С. 398-406.
10. Шалагінов В. Трагікомедія пристрастей і безпристрасності: Матеріали до вивчення повісті О. де Бальзака «Гобсек». *Зарубіжна література в навчальних закладах України.* 1996. № 4. С. 13-19.

Семінарське заняття № 1. Роман Стендаля «Червоне і чорне».

Семінарське заняття № 2. «Батько Горіо» і «Гобсек» в контексті «Людської комедії» О. де Бальзака.

Практичне заняття № 1. «Пані Боварі» Г. Флобера як новий тип реалістичного психологічного роману.

Лекція № 2. Реалізм в німецькій літературі другої половини ХІХ ст. (2 год.)

Загальна характеристика німецького реалізму: періодизація, провідні жанри, представники. Поняття про бідермаєр.

Е. Меріке як представник «високого бідермаєру»: тематика, проблематика, провідні образи. Тема митця і мистецтва в творчості **Е. Меріке** («Художник Нольтен», Моцарт на шляху до Праги»).

Поняття про «поетичний реалізм» в літературі 2-ої пол. ХІХ ст. та його представники: **В. Раабе, Т. Шторм, Т. Фонтане**. Творчість **В. Раабе**: ранні романи, малі повісті і новели. Демократичні традиції в творчості письменника. Творчий шлях **Т. Шторма**. Проблематика новелістики письменника. Сюжетно-композиційні особливості новели **Т. Шторма** «Вершник на білому коні», символіка в творі. Цикл «берлінських романів» **Т. Фонтане**. Провідні теми, проблеми в творчості письменника. Вплив філософії **А. Шопенгауера** і **Ф. Ніцше** на розвиток літератури ХІХ століття. Літературно-критична творчість **Ф. Ніцше**.

Основні поняття теми: поетичний реалізм, бідермаєр, реалістична новела, неоромантизм, філософія песимізму А. Шопенгауера, концепція митця й мистецтва, естетизм Ф. Ніцше.

Література:

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література ХІХ століття: європейська реалістична проза 1830-1880 років. Київ: Знання України, 2006. 437 с.
2. Гавловська Т.А. Мотивний діапазон роману Теодора Фонтане «Еффі Бріст». *Наук. праці Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка.* Філологічні науки. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2012. Вип. 30. С. 55-59.
3. Затонський Д.В. Минуле, сучасне, майбутнє: Про реалізм, традиції, новаторство. Київ: Дніпро, 1982. 370 с.
4. Павлюк Х.Б. Творчість Т. Шторма: поетика та проблематика. Автореф. на здобуття... канд. філол. наук. Київ: Ін-т літератури ім. Т. Шевченка, 2010. 20 с.
5. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Доба реалізму. Навчальний посібник для студентів. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.
6. Чик О. Феміністичний дискурс у романах «Люборацькі» А. Свидницького та «Еффі Бріст» Т. Фонтане. *Волинь філологічна: текст і контекст.* 2018. С. 300-309.

7. Шахова К.О. Німецька література другої половини XIX сторіччя. *Вікно в світ*. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання. 1999. № 2. С. 163-240.
8. Goldammer P. Th. Storm. Eine Einführung in Leben und Werk. Leipzig, 1968. 240 s.
9. Sang J. Die Erzählstruktur der Dissoziation in den frühen Novellen Th. Storms. Tokyo, 1969. 180 s.

Семінарське заняття № 3. Проблематика і поетика новелістики Т. Шторма.

Семінарське заняття № 4. Роман «Пані Женні Трайбель» Т. Фонтане.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ АНГЛІЇ І США

Лекція № 3. Реалізм в англійській літературі (2 год.)

Феномен вікторіанства та його відбиття в англійській реалістичній літературі. Розвиток англійського реалізму в умовах соціальних конфліктів. Періодизація англійського реалізму, характерні особливості, представники.

Творчість Ч. Діккенса. Початок літературної діяльності: від нарисів до роману. «Посмертні записки Піквікського клубу»: енциклопедизм, гумор. Роман «Домбі і син»: особливості сюжету і композиції, ідейно-тематичні мотиви, проблематика. «Різдвяні оповідання» Ч. Діккенса та їхня морально-етична спрямованість. «Девід Копперфільд» як багатотемний роман-автобіографія. Значення творчості Ч. Діккенса.

Творчість В.М. Теккерея. «Книга снобів» як підґрунтя роману «Ярмарок суєти». Панорамне зображення англійського суспільства в творі. Рефлексивність, інтелектуалізм, іронічність прози У.-М. Теккерея.

Творчість сестер Бронте. Романтичні тенденції і автобіографізм в роману Ш. Бронте «Джен Ейр». Роман Е. Бронте «Грозовий перевал»: особливості нарації, проблематика, поетика.

Основні поняття теми: вікторіанство, англійський реалістичний роман, різдвяна притча, роман-автобіографія, соціально-реалістичний роман, готичний роман, химерно-побутовий роман, фентезі, кримінально-сенсаційний елемент, соціальна епопея, «снобізм», «роман без героя», оповідач-лялькар.

Література:

1. Бесараб О. М. Типологія жіночих образів у романістиці Шарлотти Бронте : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Дніпропетровськ: Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара, 2013. 20 с.
2. Денисюк Х. Ренесанс роману Е. Бронте «Буреверхи». *Слово і час*. 2005. № 11. С.83-87.
3. Мацапура В.І. Своєрідність англійського реалізму та її відображення у творчості Ч. Діккенса. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2000. №10. С. 39-41.
4. Міщук В. Художній світ Чарльза Діккенса. *Зарубіжна література в навчальних закладах України*. 1996. № 1-2.
5. Назаренко Н. І. Рецепція творчості сестер Бронте в українській літературі : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2011. 16 с.

6. Тверігінова Т.І. Автобіографізм в творчості Ш. Бронте. *Біографія як текст* : Матеріали XI Міжнародної поетикологічної конференції (16-17 жовтня 2014 р.). Чернівці: Вид. ЧНУ, 2014. С. 70-72.
7. Тверігінова Т.І. Поетика дому в садибному тексті Е. Бронте (на матеріалі роману "Грозовий перевал". *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія Філологічні науки, 2016. № 1 (11). С. 167-171.
8. Шахова К. Чарльз Діккенс. *Зарубіжна література*. 2004. № 6-7. С. 17-28.
9. Bentley Phyllis. *The Brontes*. London : Thames and Hudson, 1997. 144 p.
10. Gordon Lyndall. *Charlotte Bronte : a passionate life*. New York ; London : Norton, 1995. Vol. XVI. 418 p.

Семінарське заняття № 5. Англійський реалістичний роман (на прикладі твору Ч. Діккенса «Домбі і син»).

Семінарське заняття № 6. «Дамська» версія англійського реалістичного роману (творчість сестер Бронте).

Практичне заняття № 2. Роман В.-М. Теккерея «Ярмарок марнославства».

Лекція № 4. Реалізм в американській літературі (2 год.)

Загальна характеристика розвитку американського реалізму. Література і ринок, початок диференціації «високочолої» і популярної літератури. «Школа місцевого колориту» та її представники. Традиції аболіціоністської літератури. Загальна характеристика творчості Ф.Брет Гарта та А.Бірса.

Аболіціоністська публіцистика Г. Бічер-Стоу і перенесення з неї до романістики відкритого звернення до читача: активність авторської свідомості, контрасти і конфлікти в романі «Хатинка дядечка Тома» (Том – Джордж Гарріс, Том, Гарріс – плантатори, работорговці). Картини свавілля рабовласників. Ідея моральної переваги добра і відмови від активного опору свавіллю (Том). Релігійні мотиви смирення і викривальна правда дійсності. Сентиментальний роман (Г. Бічер-Стоу «Хатинка дядечка Тома») – народження поняття «бестселер».

Марк Твен – один з засновників американського реалізму. Становлення творчої манери Марка Твена: від гумористичних оповідань до пародійного переосмислення канонічних схем в романі «Пригоди Тома Сойера». Панорамне зображення сучасної Америки в романах Марка Твена. Дилогія «Пригоди Тома Сойера» і «Пригоди Гекльберрі Фінна». Історизм і соціально-політична актуальність історичних творів («Принц та жебрак»). Проблема народу, образи героїв. Поглиблення сатири, посилення соціальної критики. Політична та антирелігійна сатира («Людина, що спокусила Гедліберг», «Як мене обирали губернатором», «Янгол-охоронець»). Майстерність короткого оповідання, сатирична публіцистика. Значення творчості Марка Твена.

Творчий шлях О. Генрі. Збірки новел, провідні теми, проблематика, образна система. Значення творчості О. Генрі.

Основні поняття теми: «високочола» література, популярна література, школа місцевого колориту, аболіціоністська література, соціальний роман, бестселер, реалістична новела, пародійно-пригодницький роман, історичний роман, літературна пародія, публіцистика.

Література

1. Братко В. О. Від жанру до змісту. *Зарубіжна література в школах України*. 2008. № 6. С. 23-24.
2. Венгеров Л. Зарубіжна література. 1871-1973. Київ : Вища школа, 1974. 558 с.
3. Вербовська Л. Т. Шедевр маляра Бермана. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах*. 2001. № 6. С. 25-27.
4. Жлуктенко Н. Художній світ роману Марка Твена «Пригоди Гекльберрі Фінна». *Вікно в світ*. 1999. № 4.
5. Звinyaцьковський В.Я. Марк Твен. «Пригоди Тома Соєра». Система уроків. *Зарубіжна література*. 2005. № 12. С. 4-5.
6. Лібман З.Я. Марк Твен: Життя і творчість. Київ: Дніпро, 1977. 142 с.
7. Пригодій С.М. Марк Твен: міф, людина, письменник. Марк Твен. Пригоди Тома Соєра Пригоди Гекльберрі Фінна. Харків: Фоліо, 2003. С. 3-18.
8. Рада І. М. Із любові до мистецтва: як аналізувати новели О. Генрі. *Зарубіжна література в навчальних закладах України*. 2001. № 3. С. 17-18.
9. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Доба реалізму. *Навчальний посібник для студентів*. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.

Семінарське заняття № 7. Специфіка американського реалізму в творчості Марка Твена (на прикладі романів «Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гекльберрі Фінна»).

Семінарське заняття № 8. Новелістика О. Генрі.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (денна форма)

Вид діяльності студентів	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	8	8
Відвідування практичних занять	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	8	80
Робота на практичному занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної роботи	25	2	50
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Виконання тестового контролю, експрес-контроль	5	3	15
	Разом		204
Максимальна кількість балів	204		
Розрахунок коефіцієнта	204: 60=	3,4	
Коефіцієнт	3,4		

6.1.а. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (заочна форма)

Вид діяльності студентів	Максимальна кількість балів одиниць	Модуль Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських та практичних занять	1	2	2
Робота на семінарському та практичному занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної роботи	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Виконання тестового контролю, експрес-контроль	10	3	30
	<i>Разом</i>		79
Максимальна кількість балів	79		
Розрахунок коефіцієнта	79:60=1,32		
Коефіцієнт	1,32		

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з навчальним планом, на самостійну роботу курсу «Історія зарубіжної літератури» виділено: для денної форми навчання – 10 годин, для заочної форми навчання – 34 години. За робочою програмою курсу це 5 тем, вивчення яких дає можливість збалансувати й розширити отриману під час лекцій інформацію і здобуті на семінарських заняттях навички аналізу текстів зарубіжної літератури XIX століття.

5 тем, винесених на самостійне опрацювання, охоплюють проблематику широкого діапазону і присвячені вивченню творів різни жанрів і різних історико-літературних систем. План кожної з тем, винесених на самостійне опрацювання, – це ключові питання, на які, готуючи (за бажанням) конспекти, необхідно звернути увагу.

Форма виконання: письмові відповіді на питання плану до кожної самостійної роботи, які надсилаються в файлах на ЕНК.

Максимальна оцінка: 5 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Кількість балів	Оцінка
5	представлений матеріал розкриває і обґрунтовує тему, завдання виконано в повному обсязі
4	представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які, проте, не впливають на зміст виконаної роботи

3	представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які частково впливають на якість виконаної роботи
2	є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
1	допущені фактичні помилки в змісті роботи, тема не розкрита

МОДУЛЬ № 1

Тема № 1. Французький реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Реалізм у французькому живопису XIX століття: «барбізонська школа», творчість Г. Курбе, Ж.-Ф. Мілле, О. Дом'є.
2. Творчий шлях П. Меріме. Жанрове розмаїття: збірки п'єс, роман-хроніка, новели, історичні дослідження.
3. Дослідження П. Меріме з історії українського козацтва.

Література:

1. Братко В.О. Проспер Меріме і Україна. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 1997. № 11. С. 35-36.
2. Вовк Я. Г. Проспер Меріме і духовне відродження України. *Релігійна традиція в духовному відродженні України* : матеріали всеукр. наук. конф. (Полтава, 16-17 жовтня 1992). Полтава: Полт. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка, 1992. С. 179–180.
3. Луняк Є. "Богдан Хмельницький" в інтерпретації Проспера Меріме. *Історіографічні дослідження в Україні*: Зб. наук. пр. 2018. Вип. 28. С. 36-53.
4. Маджар Н. Новела П. Меріме "Матео Фальконе" як дзеркало долі. *Зарубіжна література*. 2005. № 6. С. 21-24.
5. Марченко Т. Тема козаччини у творчості Проспера Меріме. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки*. Філологічні науки. Літературознавство. 2016. Вип. 1 (326). С. 152-157.
6. Рославець О.М. Реалізм у живопису Франції XIX століття. Київ: Мистецтво, 1979. 102 с.
7. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. *Доба реалізму. Навчальний посібник для студентів*. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.

Тема № 2. Німецький реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Вплив філософії А. Шопенгауера на літературний процес Німеччини в XIX столітті.
2. Літературно-критична творчість Ф. Ніцше.
3. Проблеми буття, людини, мистецтва в філософських трактатах Ф. Ніцше («Народження трагедії, або Еллінство і песимізм», «Так казав Заратустра», «По той бік добра і зла»).

Література:

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література XIX століття: європейська реалістична проза 1830-1880-х років. Київ: Знання України, 2006. 438 с.
2. Гетман І.І. Два погляди на філософію Фрідріха Ніцше (Дмитро Чижевський і Лев Шестов). *Наукові записки. Філософія і релігієзнавство*. 2008. Т. 76. С. 69-72.
3. Держко І. Ніцшеанська концепція “переоцінки всіх цінностей” в контексті становлення постєвропейської людини. *Вісник СевНТУ*. Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2010. Вип. 103. С. 93 – 98.
4. Павлишин Л. Основні ідеї Ф. Ніцше у працях дослідників його творчості. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2021. Вип. 27. С. 43-47.
5. Шахова К.О. Німецька література другої половини XIX сторіччя. *Вікно в світ*. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання. 1999. № 2. С.163-240.
6. Nehemas A. Nietzsche. Life as Literature. Massachusetts: Harvard Univ. Press., 1985.

МОДУЛЬ II.

Тема № 3. Англійський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Е. Гаскелл як майстер англійського соціального роману. «Мері Бартон. Манчестерська повість»: проблематика, поетика промислового міста, система образів, особливості стилю письменниці.
2. Гендерна проблематика в творчості Джордж Еліот.
3. «Гесс із роду д'Ербервіллів» Т. Гарді - роман «характерів і середовища». Тематика, проблематика. Система образів, зображення предметно-просторового світу. Психологізм роману.

Література:

1. Ангеловська К.В. Романи Томаса Гарді в зарубіжному та українському літературознавстві. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VII(57), Issue: 191, 2019. P. 11-15.
2. Анненкова О.С. Зарубіжна література XIX століття: європейська реалістична проза 1830-1880-х років. Київ: Знання України, 2006. 438 с.
3. Крук А. А. Міфопоетична парадигма концепту долі у творчості Томаса Гарді. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* : [Філологічні науки]. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. Вип. 20. С. 317–319.
4. Некряч Т.С., Чала Ю.П. Вікторіанська доба в українському художньому перекладі. Монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 194 с.
5. Ремизов Б.Б. Елізабет Гаскелл. Нарис життя і творчості. Київ: Вища школа, 1974. 171 с.

Тема № 4. Американський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Естетична своєрідність розвитку реалізму в американській літературі ХІХ століття.
2. Історична романістика Марка Твена: «Принц та жебрак», «Янки при дворі короля Артура», «Жанна д'Арк».
3. Мала проза в творчості Ф. Брет-Гарта.

Література:

1. Зверев А.М. Література США. Второй етап становлення реалізму. *История всемирной литературы*: В 9 т. Т. 7. Москва: Наука, 1990. С.552-559.
2. Костильова Т.М. Мотив блудного сина в оповіданні Френсіса Брета Гарта «Блудний син містера Томсона». *Літературний процес: мова мистецтв і мистецтво мови*. Матеріали V щорічної Міжнародної наукової конференції (Київ, 4–5 квіт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 162-168.
3. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Доба реалізму. *Навчальний посібник для студентів*. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.
4. Шахова К. Марк Твен. *Зарубіжна література*. 2001. № 6-7. С. 29-35.
5. Фісун К.Н. Емансипація в американській художній свідомості ХІХ століття. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Філософські перипетії». 2020. Вип. 63. С. 195-206.

Тема № 5. Польський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Загальна характеристика польської літератури ХІХ століття (доба реалізму). Е. Ожешко як засновниця реалістичної літератури. Роман «Над Неманом» в контексті її творчості.
2. Представники літератури позитивізму: Г. Сенкевич, Б. Прус, тематика й проблематика їхньої творчості.
3. Історична романістика Г. Сенкевича.

Література:

1. Банот А.Е. Поетика вибраних творів Елізи Ожешко і Марії Кунцевич та ідентичність жіночих персонажів. *Іноземна філологія: український науковий збірник*. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. Вип. 125. С. 237–247.
2. Булаховська Ю. Л. Польський і український історичний роман ХІХ ст. *Проблеми семантики, прагматики і когнітивної лінгвістики*. Збірник наукових праць Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2006. Випуск 10. С. 34–38.
3. Булаховська Ю.Л. Проблематика і фактографізм в історичному романі ХІХ ст. (Микола Гоголь, Генрік Сенкевич, Болеслав Прус). *Київські полоністичні студії*. 2015. Том XXVI. С. 332 – 335.
4. Васьків М. С. Творчість Г. Сенкевича в контексті українського-польських літературних взаємин: Автореф. дис.... канд. філол. наук. Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет, 1996. 29 с.
5. Кирильчук О. Семантика простору в польській та українській історичній прозі другої половини ХІХ століття. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна: зб. наук. праць. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2014. Вип. 60. Ч. 2. С. 198–207.
7. Кравчук С. Погляди Г. Сенкевича на Україну та козацтво (у творі «Вогнем і мечем»).

Музеї Бердичівського краю: історія та сучасність. Науковий збірник «Велика Волинь». Матеріали Всеукраїнської науково-красознавчої конференції. Бердичів, 2016. С. 403-406.

Таблиця 6.2.а

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (денна форма)

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНИ			
Тема 1. Французький реалізм Реалізм в європейському живопису. су. Творчість П. Меріме.	Поточні консультації	5	I- III
Тема № 2. Німецький реалізм. Філософія А. Шопенгауера та Ф. Ніцше в контексті літературного процесу в Німеччині XIX ст.	МКР	5	C-VI
Змістовий модуль II. РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ АНГЛІЇ, США, ПОЛЬЩІ			
Тема № 3. Англійський реалізм Е.Гаскелл як майстер соціального роману. Творчість Джордж Еліот. Т. Гарді – представник пізньовікторіанської літератури.	Поточні консультації	5	VII- IX
Тема № 4. Американський реалізм. Творчість Ф. Брет Гарта. Історична романістика Марка Твена.	Поточні консультації	5	X- XII
Тема № 5. Польський реалізм. Загальна характеристика польського реалізму. Творчість Е. Ожешко, Б. Пруса, Г. Сенкевича.	МКР	5	XIII-XIV
Разом: 13 год.		Разом: 25 балів	

Таблиця 6.2.6

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (заочна форма)

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США			
Тема 1. Французький реалізм Реалізм в європейському живопису. Творчість П. Меріме.	Поточні консультації	5	I- III
Тема № 2. Німецький реалізм. Філософія А. Шопенгауера та Ф. Ніцше в контексті літературного процесу в Німеччині XIX ст.	Поточні консультації	5	С-VI
Тема № 3. Англійський реалізм Е.Гаскелл як майстер соціального роману. Творчість Джордж Еліот. Т. Гарді – представник пізньо-вікторіанської літератури.	Поточні консультації	5	VII- IX
Тема № 4. Американський реалізм. Творчість Ф. Брет Гарта. Історична романістика Марка Твена.	Поточні консультації	5	X- XII
Тема № 5. Польський реалізм. Загальна характеристика польського реалізму. Творчість Е. Ожешко, Б. Пруса, Г. Сенкевича.	Поточні консультації	5	XIII-XIV
Разом: 52 год.		Разом: 25 балів	

6.3. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модульний контроль на денній формі навчання проводиться у формі підсумкового тестування на електронному навчальному курсі (посилання на ЕНК в кінці програми). Пропонується виконати 40 тестових завдань за 40 хвилин.
Максимальна кількість отриманих балів за кожну – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Оцінка	Бали	Вимоги
Відмінно	23-25	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре	20-22	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)
Добре	17-19	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно	15-16	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)
Достатньо	10-14	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)
Незадовільно	7-9	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно	1-6	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно навчального плану проведення семестрового контролю в 5 семестрі не передбачається.
Матеріал 5 семестру виноситься на екзамен в 6 семестрі.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Реалізм як основний напрям літератури 2-ої пол. XIX ст.: характерні ознаки, представники, провідні твори.
2. Загальна характеристика французького реалізму. Періодизація, зв'язок з романтизмом, представники.
3. Творчий шлях Стендаля. Літературно-критична діяльність. Трактат Стендаля «Расін і Шекспір» як естетичний маніфест французьких реалістів.
4. Соціально-психологічний роман Стендаля «Червоне і Чорне»: проблематика,

особливості сюжету і композиції, система образів. Проблема реалізму письменника.

5. Творчість П. Меріме: збірники «Театр Клари Газуль», «Гюзла», особливості творчої манери, новаторство.

6. Новелістика П. Меріме: художні та стильові особливості, проблематика, система образів. Авторська позиція.

7. Творчий шлях О. де Бальзака. Бальзак і Україна.

8. Історія задуму і створення «Людської комедії» О. де Бальзака: своєрідність структурної побудови, ключові твори.

9. Повість О. де Бальзака «Гобсек»: тематика, проблематика, образ Гобсека, «лихваря і філософа», особливості композиції твору.

10. Роман О. де Бальзака «Батько Горіо»: трагедія батька Горіо, проблема «втрачених ілюзій», зображення паризького життя.

11. «Пані Боварі» Г. Флобера як новий тип психологічного роману. Тематика, проблематика, система образів.

12. Загальна характеристика англійського реалізму. Періодизація, зв'язок з добою Просвітництва і романтизму, представники.

13. Творчий шлях Ч. Діккенса. Періодизація, провідні твори, проблеми, специфіка авторської манери.

14. Історія створення, композиція і герої «Записок Піквікського клубу» Ч. Діккенса.

15. «Пригоди Олівера Твіста» Ч. Діккенса: тематика, проблематика, образна система. Авторська позиція.

16. «Домбі і син» Ч. Діккенса: тематика, проблематика, сюжетно-композиційні особливості. «Різдвяність» фіналу роману.

17. Творчий шлях В.-М. Теккерея: періодизація, провідні твори, проблеми, образи.

18. «Книга снобів» і поняття снобізму в творчості В.-М. Теккерея.

19. «Ярмарок марнослава» В.-М. Теккерея: тематика, проблематика, авторська позиція. Специфіка жанру твору.

20. «Джейн Ейр» Ш. Бронте як роман-автобіографія. Тематика, проблематика, образна система. Новаторство твору.

21. Романтичні тенденції в романі Ш. Бронте «Джейн Ейр».

22. Роман Е. Бронте «Буреверхи»: специфіка хронотопу, тематика, проблематика, жанрові особливості.

23. Внесок Е. Гаскелл в розвиток соціально-реалістичного роману («Мері Бартон. Манчестерська повість»).

24. Психологізм роману Т. Гарді «Тесс із роду д'Ербервіллів». Тематика, проблематика, система образів, зображення предметно-просторового оточення.

25. Загальна характеристика розвитку американського реалізму. Традиції аболіціоністської літератури, «школа місцевого колориту».

26. Творчий шлях Марка Твена. Жанрове розмаїття в творчості письменника (оповідання, фейлетони, повісті, романи).

27. Художні особливості ранніх гумористичних творів Марка Твена.

28. «Пригоди Тома Соєра» Марка Твена: тематика, проблематика, образна система. Пародіювання відомих жанрових різновидів роману.

29. Життя і простір Америки в «Пригодах Тома Соєра» та «Пригодах Гекльберрі Фінна» Марка Твена.

30. «Пригоди Гекльберрі Фінна» Марка Твена: розробка вузлових конфліктів американського життя, народний гумор, майстерність пейзажу, ліризм.

31. Творчий шлях О. Генрі. Збірки новел письменника: провідні теми, образи.

32. Тема «маленької» людини у великому місті в новелах О. Генрі.

33. «Хатина дядька Тома» в контексті творчості Г. Бічер-Стоу.
34. Естетична своєрідність німецької літератури другої половини XIX ст. Розвиток реалізму, видатні представники, твори.
35. Роман Т. Фонтане «Пані Женні Трайбель»: тематика, проблематика, образна система.
36. Показ згасання життя дворянського середовища в романі Т. Фонтане «Еффі Бріст».
37. Тема митця і мистецтва в новелістиці Е. Меріке.
38. Загальна характеристика польської літератури доби реалізму. Письменники-позитивісти та їхній внесок в розвиток реалістичної літератури.
39. Роман Е. Ожешко «Над Неманом»: тематика, проблематика, сюжетно-композиційні особливості.
40. Роман Г. Сенкевича «Вогнем і мечем»: зображення історичного колориту, образна система, поетика.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені (письмова форма):

Форма проведення іспиту: письмовий тест із Історії зарубіжної літератури, який міститься на платформі MOODLE і включає 40 завдань. Тривалість проведення: 60 хвилин. Максимальна кількість балів: 40 балів (1 бал за кожне правильно виконане тестове завдання).

Білет складається з двох завдань: перше - з періоду історії зарубіжної літератури XIX століття (доба реалізму); друге - з періоду історії зарубіжної літератури межі XIX-XX століття. Максимальна кількість балів за кожний тест - 20 балів.

Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання відповіді
Відмінно	40 – 30	Відповідь студента: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє здатність самостійно оцінювати різноманітні ситуації та робити власні висновки в разі неоднозначності характеру поставленого питання чи проблеми.
Дуже добре Добре	29 – 25 24 – 20	Студент дав досить повну та логічно обґрунтовану відповідь на поставлене питання, але є недоліки: - незначні неточності при поясненні; - недостатньо розкритий предмет запитання, Основні поняття мають тезисний характер; - оформлення екзаменаційно ї роботи в цілому є акуратним, але містить виправлення; - окремі формулювання є нечіткими; є в наявності інформація, що не відповідає змісту екзаменаційного питання.

Достатньо Задовільно	19 – 15 14 – 7	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і оформлені відповіді на питання, а саме: - зміст відповіді свідчить про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь елементарна, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано, не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок.
Незадовільно	6 – 0	Студент взагалі не відповів на питання або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістові помилки щодо принципів аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно алогічною.

6.6 Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ» (денна форма)			
Разом: 60 годин, із них: лекції – 8 год., семінарські заняття – 16 год., практичні заняття – 4 год., МК – 4 год., сам. робота – 13 год., семестровий контроль – 15 год.			
Модуль І. Реалізм як художній напрям у французькій та німецькій літературах 97 балів			
Лекції	№ 1. Реалізм як літературно-мистецький напрям. Французький реалізм (1 б.)		№ 2. Реалізм в Німеччині (16.)
Теми семінарських та практичних занять	<i>Семінарське заняття № 1.</i> Роман Стендаля «Червоне і чорне» (1+10 б.) <i>Семінарське заняття № 2.</i> «Батько Горіо» та «Гобсек» в контексті «Людської комедії» О. де Бальзака (1+10 б.) <i>Практичне заняття № 1.</i> Роман Г. Флобера «Пані Боварі» (1+10 б.) <i>Семінарське заняття № 3.</i> Проблематика і поетика новелістики В. Шторма (1+10 б.) <i>Семінарське заняття № 4.</i> Роман «Еффі Бріст» Т. Фонтане (1+10 б.)		
Самостійна робота	Тема № 1 (5 б.)		Тема № 2 (5 б.)
Тестування	Тест № 1 (10 б.)		
Модульн. контроль	25 балів		
Модуль ІІ. Реалізм як художній напрям в літературі Англії, США, Польщі 107 балів			
Лекції	№ 3. Реалізм в Англії (1 б.)		№ 4. Реалізм в США (1 б.)
Теми семінарських та практичних занять	<i>Семінарське заняття № 5.</i> Роман Ч. Діккенса «Домбі і син». (1+10 б.) <i>Семінарське заняття № 6.</i> «Дамська» версія англійського реалістичного роману. (1+10 б.) <i>Практичне заняття № 2.</i> Роман В.-М. Теккерея «Ярмарок марнославства». (1+10 б.) <i>Семінарське заняття № 7.</i> Специфіка американського реалізму в творчості Марка Твена (1+10 б.) <i>Семінарське заняття № 8.</i> Новелістика О. Генрі (1+10 б.)		
Самостійна робота	Тема № 3 (5 б.)	Тема № 4 (5 б.)	Тема № 5 (5 б.)
Тестування	Тест № 2 (10 б.)		Тест № 3 (10 б.)
Модульн. контроль	25 балів		

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»
(заочна форма)**

**Разом: 60 годин, із них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год.,
сам. робота – 52 год.**

Назва модуля	Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США				
Кількість балів за модуль	79				
Лекції	№ 1. Реалізм як напрям у світовій літературі. Реалізм у Франції (1 б.)		№ 2. Реалізм в літературі Англії та США (1 б.)		
Теми семінарських занять	№ 1. «Батько Горіо» і «Гобсек» в контексті «Людської комедії» О. де Бальзака (1+10 б.)		№ 2. «Дамська» версія англійського реалістичного роману (1+10 б.)		
Самостійна робота	Тема № 1 (5 б.)	Тема № 2 (5 б.)	Тема № 3 (5 б.)	Тема № 4 (5 б.)	Тема № 5 (5 б.)
Тестування	Тест № 1 (10 б.)		Тест № 2 (10 б.)		Тест № 3 (10 б.)
Підсумковий контроль	-				

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ПРОЧИТАННЯ

1. Бальзак О. Гобсек. Батько Горіо. Шагренева шкіра.
2. Бронте Ш. Джейн Ейр.
3. Бронте Е. Буреверхи.
4. Гарді Т. Тесс із роду д'Ербервіллів.
5. Гаскелл Е. Мері Бартон. Манчестерська повість. Життя Шарлотти Бронте.
6. Генрі О. Новели (за вибором).
7. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста. Домбі і син. Девід Копперфілд.
8. Меріме П. Новели (за вибором).
9. Стендаль. Червоне і Чорне. Пармський монастир.
10. Твен Марк. Пригоди Тома Сойєра. Пригоди Гекльберрі Фінна. Оповідання (за вибором).
11. Теккерей В.-М. Книга снобів. Ярмарок марнославства.
12. Флобер Г. Пані Боварі.
13. Фонтане Т. Пані Женні Трайбель, або Серце серцю звістку подає. Еффі Бріст.
14. Шторм Т. Новели (за вибором).

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література XIX століття: європейська реалістична проза 1830-1880 років. Київ: Знання України, 2006. 437 с.
2. Затонський Д.В. Минуте, сучасне, майбутнє: Про реалізм, традиції, новаторство. Київ: Дніпро, 1982. 370 с.
3. [Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Доба реалізму. Навчальний посібник для студентів. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с.](#)

Додаткова

1. Бесараб О. М. Типологія жіночих образів у романістиці Шарлотти Бронте : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Дніпропетровськ: Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара, 2013. 20 с.
2. Жлуктенко Н. Художній світ роману Марка Твена «Пригоди Гекльберрі Фінна». *Вікно в світ*. 1999. № 4.
3. Зарубіжні письменники [Текст]: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005 . Т. 1. 2005. 824 с.
4. Зарубіжні письменники [Текст]: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005 . Т. 2. 2006. 864 с.

5. Ніколенко О.М. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої половини ХІХ – поч. ХХ ст. *Тема*. 2005. № 3-4.
6. Павлюк Х.Б. Творчість Т. Шторма: поетика та проблематика. Автореф. на здобуття... канд. філол. наук. Київ: Ін-т літератури ім. Т. Шевченка, 2010. 20 с.
7. Пастух Х.А. Еволюція готичної поетики і роман “Буреверхи” Емілії Бронте. Автореф. на здобуття... канд.філол.наук. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. 2009. 24 с.
8. Шахова К.О. Німецька література другої половини ХІХ сторіччя. *Вікно в світ*. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання. 1999. № 2. С. 163-240.
9. Bentley Phyllis. The Brontes. London : Thames and Hudson, 1997. 144 p.
10. Goldammer P. Th. Storm. Eine Einführung in Leben und Werk. Leipzig, 1968. 240 p.
11. Gordon Lyndall. Charlotte Bronte : a passionate life. New York ; London : Norton, 1995. Vol. XVI. 418 p.
12. Sang J. Die Erzählstruktur der Dissoziation in den frühen Novellen Th. Storms. Tokyo, 1969. 180 s.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
2. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
3. Національна бібліотека України з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>

8. Додаткові ресурси

1. ЕНК «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури» (3 курс, ФУ, денна) <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6754>
2. ЕНК «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури» (3 курс, ФУ, заочна) <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6752>